

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 10.02.2005
KOM(2005) 26 lõplik

**KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA
KONTROLLIKOJALE, MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA REGIOONIDE
KOMITEELE**

Programmi Tempus 2002. ja 2003. aasta aruanne

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA KONTROLLIKOJALE, MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA REGIOONIDE KOMITEELE

Programmi Tempus 2002. ja 2003. aasta aruanne

1. EESSÕNA

Programm Tempus keskendub kõrgharidussüsteemide arendamisele partnerriikides läbi Euroopa Liidu liikmesriikide asutustega tehtava koostöö. Kõrgemad õppeasutused on eriti olulised sotsiaalses ja majanduslikus üleminekuprotsessis, samuti kultuuridevahelises dialoogis. Nad on ka teadmiste ja inimressursside allikad ning hoolitsevad uue juhtide põlvkonna koolitamise eest.

Programmi Tempus üksikasjaliku kirjelduse leiata järgmiselt veebiaadressilt:

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/tempus/index_en.html

Programmi rakendamisel aastatel 2002 ja 2003 olid keskse tähtsusega programmi rakendamise reform, programmi edukas käivitamine ja juurutamine MEDA piirkonnas, uut tüüpi projekti kasutuselevõtt (struktuuri- ja täiendmeetmed) ning programmi Tempus II lõpphinnangu ja programmi Tempus III vahelhinnangu koostamine. Nende toimingutega alustati aastal 2002 ja need realiseeriti aastal 2003. Sellepärast on 2002. ja 2003. aasta aruanded liidetud ühte dokumenti.

2. TEMPUS-MEDA EDUKAS KÄIVITAMINE JA JUURUTAMINE

2002. aasta juunis laiienes programm Tempus Vahemere piirkonna partneritele¹ eesmärgiga tugevdada Euroopa-Vahemere partnerlust. Samuti oli see osa laiemast strateegiast tõhustada Euroopa Liidu ning Vahemereäärsete rahvaste ja kultuuride vahelist dialoogi. Programmi raames on abikõlblikud Alžeeria, Egiptus, Jordaania, Liibanon, Maroko, Palestiina omavalitsus, Süüria ja Tuneesia. Iisrael saab programmis osaleda vaid ise oma algatusi rahastades.

Esimeseks taotluste esitamise tähtjaks (15. detsember 2002) valmistudes korraldas komisjon kohtumisi MEDA partneritega, et arutada pädevate riiklike ametiasutustega käivitamismeetmeid ja anda potentsiaalsetele taotlejatele teavet. Hoolimata lühikesest ajavahemikust programmi ametliku laiendamise ja taotluste esitamise tähtaja vahel, valiti välja hulk ettepanekuid ja projekte (2003. aastal), mis tõestasid ELi ja MEDA riikide asutuste valmidust ja huvi teha kõrgharidusalast koostööd.

Partnerriikide suhteliselt heal tasemel osalemise juures on erandiks Alžeeria. Põhjuseks rahutuste periood ja selle mõju rahvusvahelisele koostööle. Kuid 2003. aasta lõpuks suurenes tuntavalt ka selle riigiga seotud taotluste arv.

Alates 2002. aastast ja kogu 2003. aasta vältel aitas komisjon MEDA partnerriikidel luua Tempuse kohalikke keskusi. Sarnaselt CARDSi ja TACISE programmides osalevate riikidega toimivad need

¹ Nõukogu 27. juuni 2002. aasta otsus, millega muudetakse otsust 1999/311/EÜ.

keskused teabepunktidenä, mis annavad teavet, aitavad partnerriikide programmis osalevaid asutusi ning soodustavad koostööd ELi liikmesriikidega. Pädevate riigiasutustega toimunud läbirääkimiste tulemusel rajati keskused Egiptuses, Jordaanias, Liibanonis, Marokos, Süürias ja Tuneesias. Üks keskus tegutseb Alžeerias. MEDA partnerriikide kõrgharidusega tegelevad ministriumid kaasati, et selgitada välja riiklikud prioriteedid, mida uues taotlejatele mõeldud suunistes avaldada.

2003. aasta oktoobris korraldati Egiptuses Aleksandrias suur konverents programmi Tempus Vahemere piirkonnas käivitamise tähistamiseks. Konverentsist võttis osa üle 300 Euroopa ja Vahemere partnerriikide kõrgemate õppeasutuste esindaja. Konverentsil rõhutati hariduskoostöö ning Euroopa Liidu ja tema Vahemereäärsete naaberriikide vahel toimuva kultuuridevahelise dialoogi tähtsust.

3. PROGRAMMI TEMPUS RAKENDAMINE CARDSi JA TACISE PIIRKONDADES

Aastate jooksul on programm Tempus hästi käivitatunud Lääne-Balkanil, samuti Ida-Euroopas, Lõuna-Kaukaasias ja Kesk-Aasias. Kogu aasta jooksul toimus dialoog pädevate riigiasutustega ning korraldati teabeüritusi. Käesolevas aruandes käsitletava ajavahemiku tähtsaimaks saavutuseks on kohalike keskuste loomine.

Lääne-Balkanil Kosovos² loodi programmi Tempus kohalik keskus sõltumatu filiaalina sama rahvusvahelise eksperdi järelevalve all, kes juhib Belgradis asuvat kohalikku Tempuse keskust. Loomisprotsess kujunes raskeks katsumuseks, kuid tulemuseks oli kokkulepe Kosovos asuva ÜRO missiooni egiidi all.

Venemaa asutustega tehtud tiheda koostöö ja valikuprotsessi tulemusel valiti programmi Tempus kohalikuks keskuseks kutseõppekeskus.

Ukrainas asutati programmi Tempus keskus, mille eest vastutab Euroopa Komisjoni delegatsioon.

Kesk-Aasias tõhustas komisjon dialoogi asjaomaste riikidega, kaasates koordineerimisüksuste direktorid ja haridusministrid. Lepiti kokku, et piirkonnas edendatakse teabe levitamist programmi kohta. Väärib märkimist, et pärast pikka ajavahemikku, mille jooksul programm Tempus Tadžikistanis ei toiminud, jätkus tegevus aastal 2003.

4. LÕPPHINNANG TEMPUS II-LE JA VAHEHINNANG TEMPUS III-LE

2002. aastal avaldas komisjon pakkumiskutse programmi käesoleva etapi vahehindangu ja samaaegselt Tempus II mõju hindangu koostamiseks. Töö teostas organisatsiooniväline töövõtja ja sellele kulus suurem osa 2003. aastast. Programmi teise etapi analüüsimisel olid peamisteks allikateks uuringud, sõltumatute ekspertide aruanded ning programmi Tempus kaasatud huvigruppidega peetud seminarid. Tempus II lõpphindangu peamised tulemused võib võtta kokku järgmiselt:

- Tempus avaldas õigusaktide muudatuste kaudu märkimisväärset kaudset mõju partnerriikide ja liikmesriikide kõrgharidussüsteemide lähenemisele;

² Vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu 10. juuni 1999. aasta resolutsiooni 1244 määratlusele.

- Tempus avaldas märkimisväärset kaudset mõju kõrgharidussüsteemide kohandamisele partnerriikide muutuvatele sotsiaal-majanduslikele vajadustega;
- Tempus avaldas märkimisväärset otsest mõju reformide elluviimisele kõrgemates õppeasutustes;
- Tempus avaldas märkimisväärset otsest mõju õppekavade arendamisele, kuid nõrgemat mõju ülikoolide juhtimisele.

Järeldused kinnitavad programmi Tempus teise etapi tähtsust partnerriikide kõrgharidussüsteemi reformide seisukohast. Samuti kinnitavad need, et nõukogu otsuse kohaselt algatatud Tempus II ümberkorraldamine aitas mõju suurenemisele oluliselt kaasa.

Tempus III vahehindangu eesmärgiks sellele antud pädevuse kohaselt oli hinnata Tempus III ülesehitust ja selle rakendamist partnerriikide muutuvate sotsiaal-majanduslike tingimuste ning eelmiste etappide kogemuste põhjal ning esitada võimalikud ettepanekud programmi jätkamiseks pärast 2006. aastat. Kasutati sama meetodikat kui Tempus II lõpphindangu koostamisel. Tempus III vahehindangu peamised tulemused võib võtta kokku järgmiselt:

- Programmi ülesehitust ja juhtimist peetakse rahuldavateks;
- Programmi Tempus mitmepoolset koostööd tähtsustav lähenemisviis annab liikmesriikide kahepoolse abiga võrreldes Euroopa tasandi lisandväärtust;
- Arutelusid riiklike eelistuste kohta tuleks tõhustada;
- Tulemuste levitamist tuleks tõhustada.

Komisjon kasutab nende kahe hinnangu tulemusi vajalike ümberkorralduste tegemiseks programmi praegusel etapi jooksul ning need on aluseks ettepanekutele, kuidas programmi Tempus tulemusi edasi arendada pärast aastat 2006.

5. STRUKTUURIMEETMED – „ÜLALT-ALLA“ LÄHENEMISE TÕHUSTAMINE

Komisjon käivitas 2003. aastal struktuuri- ja täiendmeetmed, mis sisalduvad programmi Tempus käsitleva otsuse lisas. Nende peamiseks eesmärgiks on sätestada sihtmeetmete raamistik ning seeläbi tõhustada programmi mõju partnerriikide kõrgharidusreformidele.

Struktuuri- ja täiendmeetmed on tihedalt seotud riiklike prioriteetidega, nendega luuakse tugev „ülalt-alla“ lähenemisviis ja nende raames on võimalik anda toetust mitmekesistele tegevusaladele. Taotluste esitamise esimeseks tähtajaks oli 15. oktoober 2003. Tulemusi analüüsitakse programmi Tempus 2004. aasta aruandes.

6. TEMPUS III-E RAKENDAMISE REFORM

2002. aastal võttis komisjon ette programmi rakendamise põhjaliku läbivaatamise, mille eesmärgiks oli selle lihtsustamine ja kasutajasõbralikumaks muutmine. Lisaks muudatustele programmi rakendamisel vaatas komisjon läbi valikuprotsessi ajakava, et kohandada seda CARDSi ja TACISE programmide (kust lisaks MEDAle pärinevad kõnealuse programmi rahastamisvahendid) ajakavaga.

Projektiitsükli reform toimus 2002. aastal ja selle eesmärgiks oli menetluste lihtsustamine ja ajakohastamine. Peamiselt vaadati üksikasjalikult läbi põhidokumendid (näiteks taotlejatele mõeldud suunised) ning lihtsustati toetuslepinguid ning menetlusi (valikuprotsessi lühendati märkimisväärselt, et selle pikkuseks taotluste esitamise tähtaja ja lõpliku otsuse vahel oleks maksimaalselt kuus kuud).

7. TRÜKISED JA TEAVE

2002. aastal avaldas komisjon aruande pealkirjaga „Tempus @ 10 – kümme aastat ülikoolide koostööd”, mis käsitles programmi edusamme kandidaatriikides aastatel 1990–2000. Teine uurimus käivitati aastal 2002 ja see keskendus mõjule, mida programm Tempus on kõrgharidusele avaldanud ELi laienemisprotsessi kontekstis. Nimetatud uurimus, mis käsitleb reforme ülikoolide juhtimise ja õppetegevuse vallas, samuti toetust ehitusprojektidele Ungaris, Poolas, Bulgaarias ja Rumeenias, lõpetati ja avaldati Tempuse kodulehel 2003. aastal.

2002. aastal avaldati aruanne pealkirjaga „Tempus Lääne-Balkanil”, mis põhines 2000. aasta lõpus ja 2001. aastal Sarajevos, Skopjes ja Tiranas toimunud kolme piirkondliku Tempuse konverentsi lõpptulemustel. Aruanne esitab kokkuvõtte konverentsidel käsitletud küsimustest ja järeldustest, millele osalejad jõudsid näiteks järgmistel teemadel: kõrghariduse juhtimine, kõrgharidus ja ühiskond, piirkondlik koostöö ja võrkude loomine. Mitmed järeldused kaasati seejärel piirkondlike programmide edasiarendamisse ning need kajastusid uutes taotlejatele mõeldud suunistes.

2003. aastal võttis komisjon osa paljudest programmi Tempus teabepäevadest nii partner- kui ka liikmesriikides.

8. AASTATEL 2002- 2003 VÄLJAVALITUD PROJEKTID

Üksikasjalik teave väljavalitud projektide ja nende rahastamise kohta on esitatud käesoleva aruande lisas.

9. JÄRELEVALVE

Käimasolevate projektide pidev järelevalve keskendus aruandluskohustusele – hinnati projekti tulemuslikkust projekti edenemisest ja/või tulemustest lähtudes. Lisaks korraldasid ja viisid kohapealse järelevalve läbi välisvaatlejad. Pärast projektiaruannete (kokku 255 aruannet) heakskiitmist ja hindamist sooritati käimasolevate Tempus projektide raames kokku 1149 väljamakset. Peale selle toetati ja nõustati sadu projektiühendusi.

Euroopa Komisjoni organiseeritud kohtumisel 2003. aasta septembris Roomas pakuti toetuslepingute kasutamise alast koolitust (ennetav järelevalve) ligikaudu 200le projektijuhile, kes esindasid väljavalitud uusi CARDSi, TACISE ja MEDA Euroopa ühisprojekte.

Partnerriikides toimunud teabepäevadega koos korraldati projektide järelevalvet ka kohapeal.

10. KOKKUVÕTE

Kaks kõrvuti kulgenud protsessi – reformimine ja laienemine – andsid programmile Tempus juurde uut jõudu ja võimalusi, millele lisandub programmi väga positiivne hinnang. Nüüd järgneb kindlustamise periood. Programmil on jätkuv keskne osa laieneva Euroopa Liidu uutes geopoliitilistes tingimustes.

ANNEX

Financial overview				
	Committed	CARDS	MEDA	TACIS
JEP (1)	2003	15.171.728,66 €	13.225.199,49 €	21.391.229,71 €(2)
IMG	2002	184.518,00 €	-	216.227,00 €
	2003	367.090,00 €	530.900,00 €	687.140,00 €
NTO	2002	486.395,00 €	0,00 €	238.697,00 €
	2003	450.185,00 €	188.035,00 €	217.442,00 €
ETF (3)	2002	700.000,00 €	0,00 €	840.000,00 €
	2003	475.000,00 €	550.000,00 €	675.000,00 €
Other	2002	-	-	-
	2003	110.876,18 €	386.834,65 €	163.592,25 €
Total	2002 (1)	1.370.913,00 €	-	1.294.924,00 €
	2003	16.574.879,84 €	14.880.969,14 €	23.134.403,96 €

(1) The Annual Report 2001 included the amounts corresponding to JEPs selected in 2002 and therefore they are not included in the present report.

(2) The total funding for projects selected in 2003 was 22.385.129,71 €. However only 21.391.229,71 € was committed; 993.900 € corresponding to projects involving Belarusian institutions was not committed because a financing agreement with Belarus has not been signed.

(3) The European Training Foundation (Tempus Department) provides Technical Assistance for the implementation of the programme.

JEP selection

The tables below reflect the selections carried out in June 2003, following the call for proposals launched in 2002 (deadline 15 December 2002).

Multi-country projects involve more than one partner country.. For each partner country, the number of multi-country applications indicates the number of applications in which institutions from this country are involved.

Total committed includes the amount committed for national projects as well as the amount committed on a pro-rata basis to cover the participation of a partner country's institution/s in multi-country projects.

Type of JEP - CD: Curriculum development; TCIB: Training Courses for Institution Building; MP: Multiplier Project; UM: University Management.

Tempus – CARDS

Partner Country	National/ Multi-country Projects	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total committed (per country)	Type of JEP			
						CD	MP	TCIB	UM
THE FORMER YUGOSLAV REPUBLIC OF MACEDONIA	National projects	11	7	63.6 %	2.571.784,10 €	3	-	3	1
	Multi-country projects	23	1	4.3 %		1	-	-	-
ALBANIA	National projects	9	4	44.4 %	1.788.452,50 €	2	-	1	1
	Multi-country projects	11	2	18.2 %		2	-	-	-
BOSNIA AND HERZEGOVINA	National projects	10	5	50.0 %	2.184.838,80 €	3	-	1	1
	Multi-country projects	24	-	0 %		-	-	-	-
CROATIA	National projects	16	9	56.3 %	3.702.750,60 €	7	-	1	1
	Multi-country projects	21	2	9.5 %		2	-	-	-
KOSOVO	National projects	2	1	50.0 %	954.235,64 €	1	-	-	-
	Multi-country projects	6	3	50.0 %		2	-	-	1
SERBIA & MONTENEGRO	National projects	30	9	30.0 %	3.969.667,02 €	7	-	-	2
	Multi-country projects	32	2	6.3 %		1	-	-	1

Tempus – MEDA

Partner Country	National (N)/ Multi-country(MC) Projects	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total committed (per country)	Type of JEP			
						CD	MP	TCIB	UM
ALGERIA	National projects	3	-	0 %	327.211,08 €	-	-	-	-
	Multi-country projects	7	3	42.9 %		2	-	-	1
EGYPT	National projects	49	10	20.4 %	4.157.659,72 €	7	-	2	1
	Multi-country projects	7	2	28.6 %		1	-	-	1
JORDAN	National projects	7	3	42.9 %	1.329.017,12 €	3	-	-	-
	Multi-country projects	5	3	60.0 %		2	-	-	1
LEBANON	National projects	5	2	40.0 %	920.465,72 €	2	-	-	-
	Multi-country projects	11	3	27.3 %		2	-	-	1
MAROCCO	National projects	18	7	38.9 %	3.186.204,87 €	4	-	2	1
	Multi-country projects	15	2	13.3 %		1	-	-	1
PALESTINE	Multi-country projects	4	2	50.0 %	208.247,14 €	2	-	-	-
SYRIA	National projects	9	4	44.4 %	1.729.823,12 €	4	-	-	-
	Multi-country projects	7	3	42.9 %		2	-	-	1
TUNISIA	National projects	9	2	22.2 %	1.366.570,72 €	2	-	-	-
	Multi-country projects	14	4	28.6 %		3	-	-	1

Tempus – TACIS

Partner Country	National/ Multi-country Projects	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total committed (per country)	Type of JEP			
						CD	MP	TCIB	UM
ARMENIA	National projects	11	-	-	465.692,39 €	-	-	-	-
	Multi-country projects	6	3	50.0 %		-	3	-	-
AZERBAIJAN	National projects	8	2	25.0 %	774.145,00 €	1	1	-	-
	Multi-country projects	3	2	66.7 %		-	2	-	-
BELARUS	National projects	2	1	50.0 %	596.300,00 €	-	-	1	-
	Multi-country projects	3	1	33.3 %		-	-	1	-
GEORGIA	National projects	9	1	11.1 %	646.099,61 €	1	-	-	-
	Multi-country projects	5	3	60.0 %		-	3	-	-
KAZAKHSTAN	National projects	4	1	25.0 %	366.257,00 €	1	-	-	-
	Multi-country projects	5	1	20.0 %		-	-	-	1
KYRGYZSTAN	National projects	2	-	-	432.216,77 €	-	-	-	-
	Multi-country projects	8	2	25.0 %		1	1	-	-
MONGOLIA	National projects	7	2	28.6 %	780.476,77 €	2	-	-	-
	Multi-country projects	2	1	50.0 %		-	1	-	-
MOLDOVA	National projects	13	3	23.1 %	921.569,14 €	2	-	-	1
	Multi-country projects	3	1	33.3 %		-	-	-	1
RUSSIAN FEDERATION	National projects	105	18	17.1 %	8.196.851,26 €	12	2	2	2
	Multi-country projects	24	4	16.7 %		-	-	1	3
TURKMENISTAN	National projects	8	3	37.5 %	1.194.150,00 €	1	-	1	1
	Multi-country projects	1	1	100.0 %		1	-	-	-
UKRAINE	National projects	48	12	25.0 %	5.825.375,00 €	6	1	2	3
	Multi-country projects	12	2	16.7 %		-	-	1	1
UZBEKISTAN	National projects	14	4	28.6 %	2.185.996,77 €	2	-	-	2
	Multi-country projects	7	3	42.9 %		2	1	-	-

The table below indicates the number of applications received and funded according to the Member State of the applicant higher education institution.

Member State	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Type of JEP			
				CD	MP	TCIB	UM
AUSTRIA	86	27	31.4 %	18	2	3	4
BELGIUM	81	29	35.8 %	21	2	4	2
GERMANY	200	48	24.0 %	27	4	4	13
DENMARK	30	4	13.3 %	3	-	-	1
SPAIN	117	38	32.5 %	28	-	4	6
FRANCE	164	51	31.1 %	34	3	8	6
FINLAND	52	17	32.7 %	11	1	2	3
GREECE	63	14	22.2 %	10	-	2	2
ITALY	154	42	27.3 %	25	2	7	8
IRELAND	10	6	60.0 %	3	-	1	2
NETHERLANDS	62	21	33.9 %	11	3	2	5
PORTUGAL	25	6	24.0 %	5	-	-	1
SWEDEN	47	7	14.9 %	5	-	2	-
UNITED KINGDOM	143	35	24.5 %	21	5	3	6

Individual Mobility Grants (IMG) Selection

The tables below are the result of selections held in 2002 and 2003.

IMG Tempus – CARDS

Partner Country	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total committed (per country)
THE FORMER YUGOSLAV REPUBLIC OF MACEDONIA	59	42	78.0 %	151.640,00 €
ALBANIA	103	48	51.5 %	235.542,00 €
BOSNIA & HERZEGOVINA	28	14	46.4 %	54.280,00 €
CROATIA	22	11	63.6 %	25.236,00 €
KOSOVO	1	2	-	3.800,00 €
SERBIA & MONTENEGRO	62	29	62.9 %	81.110,00 €

IMG Tempus – MEDA

Partner Country	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total contracted (per country)
ALGERIA	91	15	30.8 %	60.400,00 €
EGYPT	78	46	71.8 %	128.500,00 €
JORDAN	13	4	30.8 %	21.300,00 €
LEBANON	67	27	61.2 %	83.800,00 €
MAROCCO	46	15	52.2 %	32.900,00 €
PALESTINE	17	14	94.1 %	47.800,00 €
SYRIA	108	22	28.7 %	95.500,00 €
TUNISIA	29	13	55.2 %	31.800,00 €

IMG Tempus – TACIS

Partner Country	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total committed (per country)
ARMENIA	44	19	45.5 %	53.806,00 €
AZERBAIJAN	8	3	75.0 %	5.440,00 €
BELARUS	29	16	58.6 %	49.580,00 €
GEORGIA	40	14	47.5 %	36.520,00 €
KAZAKHSTAN	15	4	26.7 %	9.500,00 €
KYRGYZSTAN	31	14	54.8 %	47.380,00 €
MONGOLIA	26	13	53.8 %	49.950,00 €
MOLDOVA	33	14	72.7 %	41.800,00 €
RUSSIAN FEDERATION	165	111	75.8 %	336.900,00
TURKMENISTAN	10	10	70.0 %	32.800,00 €
UKRAINE	64	40	68.8 %	107.100,00 €
UZBEKISTAN	110	32	35.5 %	136.991,00 €